

ESPOON VAMMAISNEUVOSTO
ESBO HANDIKAPPRÅD

VAMMAISNEUVOSTON LAUSUNTO SOTE LTK:lle
Asia: Kuljetuspalvelujen välityspalvelu ja kalustohankinta

Vammaisneuvosto pitää hyvänä,

- että vammaisten ja vanhusten kuljetuspalvelut järjestetään tavalla, jossa espoolaisten käyttäjien tarpeet ja ääni saadaan kuuluviin. Espoon oma malli tukee tätä parhaiten.
- että palvelujen katkeamattomuus siirtymävaiheessa varmistetaan Lähitaksin kanssa tehdyllä riittävän pitkällä sopimuksella.

Vammaisneuvosto edellyttää,

1. että tavoitteeksi asetetaan ensisijaisesti käyttäjien tarpeet. Kyseessä ovat vaikeimmin liikkuvat ja toimivat espoolaiset, joilla tulee olla yhdenvertainen ja turvallinen tapa liikkua.
2. että lainmukainen saattajapalvelu tulee huomioida suunnittelussa, kilpailutuksessa ja toteutuksessa.
3. että Vammaisneuvosto otetaan aktiivisesti mukaan toimintamallin kehittämiseen, sen kaikissa vaiheissa. Käyttäjien ääni tulee saada kuulumaan laajasti ja kaikkia käyttäjiä hyödyntävästi.

Vammaisneuvostolta pyydetään lausunto ennen päätöksentekoa. Vammaisneuvostolla on selkeä rooli myös seurannassa ja jatkokehityksessä.

4. Järjestäjä ottaa konkreettisesti vastuun käyttäjän kyytien järjestämisestä ja virheellisestä toiminnasta käyttäjälle aiheutuneet haitat korvataan käyttäjälle sovitun menettelyn mukaisesti.
5. Kehittämisessä hyödynnetään vuosien aikana kertyneet kokemukset. Käytettävissä ovat kokemukset Espoon omasta kuljetuspalvelukeskuksesta (KPK n. 2004-2010) sekä mm. ryhmäkuljetuksien kilpailutuksen jälkeisistä ongelmista.

Perustelut

Kuljetuspalvelut ovat monelle käyttäjälle **tärkein palvelu**, jolla omanlainen elämä on mahdollista toteuttaa. Palvelun tulee olla sujuvaa sekä luotettavaa, toimitusvarmaa, turvallista ja käyttäjän tarpeiden mukaista. Käyttäjien tarpeiden täytyminen tuleekin asettaa ensisijaiseksi tavoitteeksi.

Palvelussa tulee toteutua myös **itsemääräämisoikeus** niin tilaamisen kuin kulkemisen osalta. Esimerkiksi ns. vakiotaksi on monelle vammaiselle välttämätön. Mahdollisten yhdistelyjen tulee perustua käyttäjien vapaaehtoisuuteen. Yhdistelyyn liittyy monia ongelmia, kuten saattamistilanteessa muiden matkustajien sulkeminen lukittuun kulkuvälineeseen tai jättäminen lukitsemattomaan kulkuvälineeseen, luo erilaisia uhkatilanteita ja muodostuu henkilökohtaisen vapauden ja turvallisuuden kannalta ongelmalliseksi. Muita merkittäviä tekijöitä ovat mm. käyttäjän ajan ja jaksamisen kunnioittaminen sekä tietosuoja.

Toimintamallia kehitettäessä tulee olla avoin uusille mahdollisuuksille ja ratkaisuille. Ratkaisun tulee olla monimuotoinen, jotta se palvelee erilaisia käyttäjiä parhaiten. Kuljetuspalveluratkaisuista on jo olemassa kokemuksia niin Espoosta kuin muualtakin. Kokemusten avulla voidaan suurimmat karikot välttää jo ennakolta. Innovatiivisilla ratkaisuilla on myös mahdollisuus löytää kustannustehokkuutta, esimerkkeinä käänteinen kilpailutus, palvelusetelimalli (vrt henkilökohtainen apu), uudenlaiset välitys- ja tilauspalvelut.

Vastuu kuljetuksista tulee näkyä sopimuksissa. Niissä tulee huomioida käyttäjän asema paremmin ja erilaisiin haittoihin tulee sopia korvausmenettelyt. Aikaisemmin korvaukset ovat tulleet tilaajalle, haitasta kärsineen sijaan. Sopimuksissa tulee lisäksi olla sopimusrikkomuksiin liittyvät sanktiot ja purkamislausekkeet, joilla tuottajia kannustetaan laadukkaaseen toimintaan.

Kehittävä ote tulisi olla mukana myös palvelun käyttöönotossa ja käytön aikana. Toiminnallisuus tulee testata pilottiryhmällä ja käyttöönotto vaiheistaa. Vaiheiden välille selkeät tarkistuspisteet ja tarvittavat korjaustoimet. Käyttöönoton jälkeen perustetaan seurantaryhmä, johon myös vammaisneuvoston ja mahdollisesti järjestöjen tai yksittäisten käyttäjien edustus.

Edullisin palvelu on se, joka tuottaa täysimääräisesti myös sille asetetut laadulliset tavoitteet. Kuljetuspalveluissa tavoitteena tulee olla vammaisten mahdollisuus yhdenvertaiseen elämään ja liikkumiseen.

Espoossa 18.5.2018

Pirkko Kuusela
Vammaisneuvoston puheenjohtaja

Sirkku Kiviniitty
Vammaisneuvoston sihteeri

Jakelu: Sosiaali- ja terveyslautakunta
Tiedoksi: Vammaisneuvosto